

FOTO: ARCHIV

Jak vypadal ve skutečnosti Diokleciánův palác, si lze dnes představit jen z počítačových animací.

ATRAKCE OKOLÍ

Salona aneb Solin

Nejnámější římské vykopávky na celém jadranském pobřeží leží dnes zhruba deset kilometrů od centra Splitu. Město Salona je poprvé zmiňováno v roce 119 před Kristem jako centrum illyrského kmene Dalmatů. César povýšil Salonu na správní středisko provincie Illyrica. V době svého rozmachu – za vlády císaře Diokleciána – měla Salona podle propočtů zhruba 60 000 obyvatel. Vědci toto číslo odvozují od zdejšího amfiteátru, který byl konstruován pro 18 000 návštěvníků. Město zaniklo po nájezdech Slovanů a Avarů v roce 614. Obyvatelé Salony se před nájedníky uchýlili za hradby Diokleciánova paláce, čímž nepřímo přispěli k rozkvětu Splitu. Dnes na mapě najdete Salonu pod chorvatským označením Solin. Kromě téměř nepoškozeného amfiteátru lze v areálu vykopá-

vek zhlédnout zachovalé městské lázně a dvě třílodní baziliky. Za vlády Diokleciána byla Salona centrem křesťanství, které císař krutě potlačoval. V areálu vykopávek je i údajný hrob jadranského světce sv. Domnia, kterého nechal Dioklecián popravít na ploše zdejšího amfiteátru.

Vykopávky byly postupně odkrývány od konce předminulého století, většina města ale stále leží pod povrchem. Na jedné z někdejších obytných částí je například postaven splitský dálniční obchvat. Město zaniklo i kvůli tomu, že splitsští obyvatelé měli dovoleno si brát ze salonských rozvalin kámen na stavbu svých domů. K vykopávkám je možné dostat se ze Splitu autobusy číslo 10 a 37. Vstupné je 10 kun, děti mají 50% slevu.

www.solin.hr

FOTO: 4PHOTO

→ pouze obvodové zdi patnáct až dvacet metrů vysoké v obdélníku 222x128 metrů. Do města se vstupovalo čtyřmi branami – kromě Měděné ještě Zlatou, Stříbrnou na východě a Železnou na západě. Palác byl opevněn 12 pevnostními věžemi, z kterých se nic nedochovalo. Vnitřní bloky byly po římském způsobu rozděleny na tzv. cardo – hlavní ulice (sever-jih) – a decumanum, transversální ulice (východ-západ). Na rozdíl od dnešních dnů byly splitské ulice tak široké, že jimi projelo císařské čtyřspřeží. Celé sídlo bylo vybudováno z bračského kamene a ze salonských pálených cihel, které byly oproti těm dnešním větší a delší.

Všechno je jinak

Císař by byl asi překvapen, protože ani uvnitř paláce nezůstal téměř kámen na kameni. Jeho reprezentační prostory jsou dnes rozebrány a na jejich místě vyrostly desítky kamenných domků, na jejichž stavbu samozřejmě použili splitsští občané kámen z paláce. To bylo zhruba v sedmém století. Tehdy se do paláce uchýlili obyvatelé Salony, kterou napadli a zcela zničili společným dílem Avari a později Slované. Tam, kde excísař bydlel, procházel se po svém přepychovém sídle s výhledem na moře, je dnes všechno jinak.

Asi největší radost by měl Gaius Aurelius Valerius Dioklecianus z peristylu – z malého náměstíčka uprostřed paláce, kam vstupoval ze svých soukromých místností, aby na vyvýšeném místě přijímal poklonu svých poddaných. Peristyl, ač se za 1700 let změnil k nepoznání, si stále uchoval kouzlo nejdůležitějšího místa v paláci. Právě tady mezi různými sloupy z Egypta a chrámem Jana Křtitele lze nejlépe nasát atmosféru, jaká v paláci panovala za římských časů.

Císař by se nicméně divil dál, kde se tu vzala jedna z nejkrásnějších zvoníc na celém jadranském pobřeží – vznikla mezi třináctým a šestnáctým stoletím. V devatenáctém století začala sedmapadesátimetrová věž padat, proto se jí dostalo nákladné rekonstrukce, která hrozivému náklonu zabránila.

Mračil by se, když by zjistil, že ze dvanácti egyptských sfing z třetího století zůstala na peristylu jediná, a ta je navíc ještě značně poškozena. Ani těch různých sloupů, které nechal také přivést z Egypta, už není tolik jako za jeho časů. Ale určitě by zuřil, kdyby zjistil, že z jeho mauzolea křesťané udělali katedrálu sv.